

chove všestranne rozvinutého človeka. Ak umelci považujú marxistickú estetiku často za čosi zbytočné, nie je to vinnou jej podstaty, ale subjektívny nedostatok teoretikov, ktorý treba prekonať. Referent nadhodil aj organizačné opatrenia na zlepšenie vzájomného styku estetikov s umelcami, potrebného pre to, aby sa páľivé problémy umelcov stali náplňou teoretických prác estetikov. V súvislosti s druhým poslaním estetiky, s jej výchovnou úlohou, poukázal súdr. Pracht na rozširovanie predmetu estetiky v krajine budujúcej socializmus a komunizmus na čoraz širší okruh javov, na stúpanie nárokov ľudí a na nevyhnutnosť výchovy vkusu. Pritom sa dosiaľ nerieši dostatočne napr. problém komponentov, ktoré určujú vkus, a preto široká estetická výchova nemá vlastne potrebný teoretický základ. Ďalej sa dotkol aj otázky špecifickej praxe pre estetikov, za ktorú označuje kultúrno-politickú činnosť.

Nedostatkom súčasnej estetiky v NDR nie je však — podľa Prachta — len odtrhnutosť od umelcov, ale aj to, že vlastné teoretické problémy sa neriešia všestranne, v spolupráci s vedcami z rozličných odborov. Tak napríklad gnozeológia sa rozpracúva len ako učenie o teoretickom myslení, pritom ale poznanie nikdy nie je čisto teoretické. Dôležitá a stálu úlohu v ňom má sociálna psychológia a ďalšie faktory, bez ktorých je gnozeológia „teoretickým kastrátom“. Estetika budovaná na takejto gnozeológii, prirodzene, ostáva na povrchu. Je tu preto nevyhnutná úzka spolupráca s filozofmi. Ani taký dôležitý a aktuálny problém, ako je metóda a realizmus v umení, nedá sa vyriešiť bez úzkej spolupráce kolektívu teoretikov z rôznych oblastí, čo sa zatiaľ nerobí.

Ďalej boli zdôraznené aj organizačné úlohy a metodické problémy estetickej výučby a výchovy, napr.: nevyhnutnosť preskúmať a pretvoriť študijné plány a osnovy humanitných fakúlt tak, aby sa z poslucháčov stali nielen vedci, ale aj dobrí „funkcionári socialistickej kultúry“; nevyhnutnosť zaviesť na týchto fakultách povinnú kultúrno-politickú prax; nevyhnutnosť zaviesť postupne na všetkých spoločensko-vedných odboroch v rámci základov marxizmu-leninizmu aj povinný kurz estetiky. Táto potreba bola zdôraznená aj v závere rokovania, ktorý urobil súdr. Martin, pracovník oddelenia vedy a kultúry ÚV SED.

Okrem menovaných referátov bol na konferencii aj bohatý „teoreticko-praktický“ program: prehliadka najnovších filmov Defy a diskusia o nich, diskusia s Helmutom Baierlom, autorom novej divadelnej hry „Frau Flinz“, ktorá v poslednom čase veľmi zaujala nemeckú verejnosť, prehliadka novostavieb na Karl Marx Allee spolu s architektmi a pod.

Diskusia na rokovaní bola neobyčajne živá, bezprostredná, plná replík, ale pritom mimoriadne disciplinovaná, kritická a sebakritická. Kritika až prekvapovala otvorenosťou, priamosťou a pritom snahou o vzájomnú pomoc. Skrátka — zdravé pracovné ovzdušie.

Bolo to prvé stretnutie nemeckých estetikov, ktoré sa stáva základom pre ich budúcu širokú a tesnú spoluprácu, základom pre odstránenie zaostávania estetiky za naliehavými potrebami života.

Ostáva na uváženie, či by aj u nás nebolo potrebné organizovať podobné stretnutie a prikróčiť k zjednoteniu síl aj v tejto čoraz aktuálnejšej vednej disciplíne.

D. Kuklíňková

NÁVŠTEVA Z NDR

Dňa 21. januára t. r. konala sa vo Filozofickom ústave SAV beseda s dr. Rudolfom Heroldom, vedúcim katedry filozofie Vysokej stránckej školy Karola

Marxa v Berlíne. Dr. Herold, ktorý sa zaoberá súčasnou západonemeckou buržoáznou filozofiou a otázkami politického klerikalizmu v západnom Nemecku: neo-

fašizmus, klerikalizmus a sociáldemokratizmus. Poukázal najmä na to, že po zrútení a zdiskreditovaní barbarskej ideológie fašizmu preukazujú západonemeckému imperializmu a militarizmu obzvlášť cenné služby predstavitelia klerikálnych kruhov, ktorí v podstate vzali na seba úlohu pomôcť realizovať starú agresívnu politiku pod pláštikom nenápadnejšie znejúcich hesiel. Vďaka novej frazeológii a prostredníctvom zneužívania náboženských citov veriacich podarilo sa týmito názormi ovplyvniť značnú časť obyvateľstva v západnom Nemecku a urobiť ju prístupnejšou, resp. aspoň menej bdelou voči politike remilitarizácie, revanšizmu a jej nebezpečným dôsledkom. Pri tejto príležitosti dr. Herold uviedol viaceré konkrétne príklady „argumentácie“ západonemeckých filozofov a teológov zamerané na propagandu a obhajobu militarizácie, vojny a používania zbraní hromadného ničenia.

Veľkú vinu na dezorientovaní nás v západnom Nemecku má tiež sociálna demokracia, ktorá sa už celkom vzdala i reformistických fráz, stala sa fakticky ďalšou buržoáznou politickou stranou a pomáha politicky podchycovať tie vrstvy obyvateľstva, na ktoré už cirkvi a ich propaganda nemajú dostatočný vplyv. Prirodzene, i v západnom Nemecku sú jednotlivci i celé skupiny demokraticky a mierumilovne zmýšľajúcich ľudí, ktorí nesúhlasia s politickým kurzom vládnúcich kruhov; v dôsledku rastúcej fašizácie verejného a politického života však nemajú dost možností prejavíť svoj názor; taký prejav je pre nich

často spojený s nebezpečenstvom šikanovania, existenčných ťažkostí a pod.

V protiklade k tomu všetkému dr. Herold poukázal na úsilie ľudu, politických predstaviteľov a ideologických pracovníkov v NDR — ako predstaviteľa skutočných záujmov všetkého nemeckého ľudu — zabrániť ďalšiemu nepriaznivému vývinu nemeckej otázky, ktorej pozitívne riešenie má zásadný význam pre zachovanie svetového mieru vôbec.

Dr. Herold potom bližšie vysvetlil mnoho otázok, ktoré mu adresovali pracovníci Filozofického ústavu SAV, ako napr. najnovšie aspekty otázky koexistencie dvoch nemeckých štátov a možnosti ich postupného zblížovania, postavenie a význam lojálne zmýšľajúcich predstaviteľov cirkví v NDR a i.

V závere besedy, ktorá prebehla vo veľmi srdečnom ovzduší, vymenili si účastníci názory o možnostiach ďalších vzájomných stykov a spolupráce na úseku boja proti súčasným buržoáznym filozofickým smerom v záujme vecí mieru a pokroku, čo tak úzko spája ľud oboch našich krajín.

*

Dr. Herold, ktorý navštívil Bratislavu ako hosť Čs. spoločnosti pre šírenie politických a vedeckých poznatkov, prehovoril potom vo večerných hodinách v Ústrednej straníckej škole k lektorom a propagandistom na tému „Súčasná západná buržoázna filozofia a antikomunizmus“. Jeho prednáška mala medzi prítomnými veľký ohlas.

(kmb)

PRVÁ PORADA REDAKCIÍ FILOZOFICKÝCH ČASOPISOV

Takmer vo všetkých krajinách socialistickeho tábora vychádzajú už dlhé roky špeciálne filozofické časopisy. Už dávnejšie sa vynára potreba nadviazať tesnejší kontakt medzi redakciami týchto časopisov, sprostredkovať si navzájom skúsenosti a rozvíjať konkrétnu spoluprácu. Žiaľ, až donedávna sa to dialo len príležitostne.

V snahe prekonať túto živelnosť vyšla v ústrety redakcia filozofického časopisu v NDR — Deutsche Zeitschrift für Philosophie — a za aktívnej spoluúčasti redakcie československého Filozofického časopisu pripravila užitočné a zaujímavé stretnutie zástupcov jednotlivých redakcií.

Porada sa konala v Lipsku v budove